

קונטרס

בְּרַכַּת הַחַיִּים

בו יבאר איך שְׁהָאָדָם יְכוּל לְחַיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם
חַיִּים בְּרוּכִים, וְלִהְפֹךְ אֶת כָּל מָה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו
לְבְרָכָה, וְלִהְמַשִּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוֹת, נְעִימוֹת,
יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁרֵי לוֹ!

*

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵי
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נַתָּן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלַב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד
בְּרָכָה בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ הַחַיִּים, הֵינּוּ
שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לְחַיּוֹת; כִּי רוֹאִים עַל-
פִּי-רֹב בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף נִפְלוּ בַּיְאוּשׁ,
עַד שֶׁמְתִּיאֲשִׁים מִחַיֵּיהֶם, וּמְקַלְלִים אֶת
הַיּוֹם שֶׁנּוֹלְדוּ בוֹ. וְעַקֵּר הַחַיִּים הוּא
כְּשֶׁמְבָרֵךְ אֶת חַיּוֹ, שְׂזוֹ בְּרַכַּת הַחַיִּים;
אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכָה לְהַגִּיעַ אֶל אֲמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כְּזוֹ, שֶׁמְבָרֵךְ תָּמִיד אֶת
חַיּוֹ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקפּה)

קוֹנְטֵרַס

בְּרַכַּת הַחַיִּים

.א

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַקֵּר "בְּרַכַּת
הַחַיִּים" הוּא רַק כְּשִׁזּוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יְתַבְּרֶךְ
בְּדַבְּקוֹת אִמָּת, וְיוֹדַע בִּיּוֹדֵעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר
אֵין בְּלִעְדָיו יְתַבְּרֶךְ כָּלֵל, וְרַק זֶה נִקְרָא חַי — מִי
שִׁזּוּכָה לְהַכְּלִיל בְּחַי הַחַיִּים; וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ רוֹצֵה
לְהַכְּנִים בָּנוּ אֶת הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים הָאֵלּוּ — שְׁנִזְכָּה
לְהַכְּלִיל תָּמִיד בּוֹ יְתַבְּרֶךְ, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל
לְשׁוּבְרָנוּ אוֹ לְרַחֲקָנוּ מִמָּנוּ יְתַבְּרֶךְ, רַק מִכָּל דָּבָר
נִזְכָּה לְהִרְגִישׁ אֶת אִמָּתוֹת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ, אֲשֶׁר זֶה
לְבַד נִקְרָא חַיִּים אִמָּתִיִּים וְנִצְחִיִּים, וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ
פָּאָר אֶת עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא חַי בְּכָל פַּעַם חַיִּים חַדָּשִׁים,
כִּי הָיָה נִכְלָל כָּל-כָּךְ בּוֹ יְתַבְּרֶךְ מְרַב תְּשׁוּקָתוֹ

וּדְבָקוֹתוֹ בְּאֵל אֱמֶת, עַד שְׁבָכָל רָגַע מִמַּשׁ הַתְּחִיל
 חַיִּים חֲדָשִׁים, וְעַל אִף שֶׁעָבַר עָלָיו מֵה שֶׁעָבַר
 מִבַּחוּץ — שֶׁדָּבְרוּ עָלָיו מֵה שֶׁדָּבְרוּ, וְהִיטָה עָלָיו
 מִחֲלֶקֶת גְּדוּלָּה, עִם כָּל זֹאת תָּמִיד בָּרַח רַק אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְנִכְלָל בּוֹ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא הִרְגִישׁ שׁוּם
 הִרְגָּשָׁה כָּל שֶׁהִיא, רַק חֵי חַיִּים נְעִימִים, חַיִּים
 חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, וְזֶה בְּעֶצְמוֹ נִקְרָא "בְּרֵפֶת
 הַחַיִּים" — שֶׁצָּרִיכִים לְהַגִּיעַ לָזֶה, הֵינּוּ חַיִּים כְּאֵלוֹ
 שְׁזוֹכִים עַל יָדָם לְהַפִּיר אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ,
 אֲשֶׁר חַיִּים כְּאֵלוֹ נִקְרָאִים בְּאֱמֶת חַיִּים, וְזֶה עֲקַר
 הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיֶיהָ
 בְּעֹלְיָהּ"; וְעֲקַר הַחֲכָמָה — לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַתְיַגֵּעַ,
 לֵידַע וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא חֵי הַחַיִּים, וְכָל
 אֶחָד כְּפִי קְרוֹבוֹ לָזֶה, כֵּן חֲיָיו חַיִּים, וּלְהַפְּךָ —
 לְהַפְּךָ, וְעַל-כֵּן רְשָׁעִים בְּחַיִּיהֶם קְרוֹיִים מֵחַיִּים,
 וּלְהַפְּךָ — צְדִיקִים בְּמִיתָתָם קְרוֹיִים חַיִּים (בְּרֵכוֹת
 יח.), מִחֲמַת שֶׁתָּמִיד הֵם דְּבוּקִים בְּחַיִּים אֱמֶתִיִּים,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּהוֹיָ"ה
 אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם"; וְעַל חַיִּים אֵלוֹ אָנוּ
 מִתְפַּלְּלִים הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה — זְכַרְנוּ לְחַיִּים,
 וְכַתְּבֵנוּ לְחַיִּים, כִּי רַק זֶה נִקְרָא חַיִּים — כְּשׁוֹכְהָ
 לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיוֹדַע, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחַיֶּה,

מִהֵנָּה וּמִקַּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וְאִין אָדָם נוֹקֵף
 אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה, אֶלָּא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה
 (חֲלִין ז:), וְאִין שׁוֹם טַבַּע כָּלֵל, כִּי אֶפְלוּ צִפְרָא קְלִילָא
 (צִפּוֹר קִטְנָה) מִבְּלִי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵינָה נִלְכָּדַת,
 וּמִכָּל שְׁכֵן בֶּן אָדָם (יְרוּשְׁלָמִי שְׁבִיעִית ט, א); וְעַל-כֵּן
 בִּידִיעוֹת אֱלוֹ שׁוֹם דְּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לְשׁוֹבְרוֹ, כִּי הוּא
 יוֹדֵעַ אֲשֶׁר הַכֹּל בְּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֵינוֹ
 מִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּשׁוֹר וְדָם, רַק תָּמִיד מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ
 לְבָרַח אֶל חַי הַחַיִּים, שֶׁהוּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּעֲצָמוֹ, וְזֶה נִקְרָא "בְּרַכַּת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּוְּקֵק לְהַגִּיעַ אֶל חַיִּים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁרִי לוֹ!

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַקֵּר "בְּרַכַּת
 הַחַיִּים" שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק כְּשִׁזְזוּכָה
 לְהִיּוֹת עֲצָמָאֵי לְגַמְרִי, וְאֵינוֹ נִצְרָךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת כָּלֵל,
 כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְטוֹבַת זְלָתוֹ, אֲזִי עוֹלָם
 חָשׂוֹךְ בְּעֵדוֹ, וּמָר וּמְרוֹר לוֹ, וּמִכָּל שְׁכֵן כְּשִׁזְזָתוֹ
 מִשְׁפִּילוֹ, מִכְּנִיעוֹ, מִבְּטָלוֹ וּמִגְרָשׁוֹ, אֲזִי חָיִי מִקְלָלִים
 מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲבָל תַּכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁמְכַנְּסִים
 בְּדַעְתוֹ, אֲשֶׁר אִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַשֵּׁם

יִתְבַּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 וְהוּא יִתְבַּרֵךְ מִתְּיָה, מְהִיָּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
 כְּלָה, וְרַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל, וּלְבַקֵּשׁ רַק
 מִמֶּנּוּ כָּל מָה שְׁצָרִיכִים, עַל-יְדֵי יְדִיעוֹת אֱלוֹ הָאָדָם
 זוֹכָה לְחַיּוֹת חַיִּים בְּרוּכִים, חַיִּים נְעִימִים, וּכְבֹר אֵין
 הוּא צָרִיךְ לְפַחַד כָּלֵל, וְחַי חַיִּים בְּטוֹחִים עַד מְאֹד;
 וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ
 בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וּתְיַחַד לְעֲצֻמָּה מְקוֹם פְּנוּי
 שְׂאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם — אוּ בְּחֶדֶר לְבַד, אוּ בְּשָׂדֵה,
 אוּ בְּמְקוֹם אַחֵר, שְׂאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם וְתִתְחִיל לְדַבֵּר
 עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְאַף שְׂבִתְחִלָּה
 תִּחְשַׁב כְּאִלוֹ אֵין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ אוֹתָהּ וְכוּ', וּכְאִלוֹ אֵין
 צְרִיכִים אוֹתָהּ לְגַמְרֵי וְכוּ', וּכְאִלוֹ אֵין לְדַבּוּרֶיהָ שׁוֹם
 שׁוּי כָּלֵל, עִם כָּל זֹאת רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּזֶה — לְדַבֵּר
 וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבָהּ רַק לוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְסוּף
 כָּל סוּף יִתְהַפֵּף הַכֹּל לְטוֹבָה, וְתִרְאֶה נְסִים נְגִלִים
 שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְיִהְיוּ יְמֵי חַיֶּיהָ בְּרוּכִים
 וּמְתַקִּים עַד מְאֹד, וְרַק זֶה נִקְרָא "בְּרֵפֶת הַחַיִּים" —
 מִי שְׂאֵינוֹ נִצְרָה אֶל אַחֵר כָּלֵל, וְצָרִיךְ רַק אֶת הַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵךְ, וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם שָׁם מְבַטְחוֹ בְּבִשׁוֹר וְדָם,
 עַדִּין אֵינוֹ בְּטוֹחַ שְׂלֵא יִפֹּל לְשִׂאוֹל תַּחְתִּית
 וּמִתְחַתֵּיו, וְיִהְיוּ חַיָּיו מְקַלְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אָבֵל

בו בְּרָגַע שְׁיָבוֹא לַיְדֵי הַכָּרָה זֹו, אֲשֶׁר אֵין לוֹ לְפָנַי
 מִי לְסַפֵּר אֶת כָּל לְבוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, אִז
 דִּיקָא יִגִּיעַ אֶל "בְּרֵפֶת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי לוֹ!

ג.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בְּכָל פַּעַם
 שֶׁהָאָדָם מֵתְחִיל לְהִשְׁתַּוְּקֶק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, וְרוֹצֶה
 לָשׁוּב אֵלָיו בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִז הוּא אוֹחֵז
 בְּשִׁחְרִית, כִּי שִׁחְרִית מְרַמְזֶת עַל הַתְּחִלַּת עֲבוּדַת
 הָאָדָם בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-פִּי-רֹב בְּתִחְלָה
 כְּשֶׁמֵּתְחִיל לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר,
 וְלוֹמֵד וְעוֹסֵק בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ כְּסֵדֶר, וּמֵאִיר
 לוֹ מְאֹד, כִּי כֵּן הִיא הַדְּרָךְ לְכָל אֱלוֹ הָרוֹצִים לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית — שֶׁבְּתִחְלַת הַתְּקַרְבוֹתָם אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ מְרַגְּשִׁים כָּל מִינֵי נְעִימוֹת, עֲרִבוֹת, מְתִיקוֹת
 וְחַיּוֹת אֲמִתִּית, וּמִמָּשׁ מְרַגְּשִׁים "בְּרֵפֶת הַחַיִּים"
 מְרֹב אֹר, אֲבָל עַל-פִּי-רֹב אַחַר כִּפָּה זְמַן הֵם
 נוֹפְלִים מִכָּל תְּשׁוּקָתָם וְהַתְּעוֹרְרוֹתָם בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מֵתְחִיל לְנִסּוֹת אוֹתָם אִם
 בְּאֲמֶת כּוֹנְנִים לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וּלְהִיּוֹת דְּבוּקִים בְּחַי הַחַיִּים — לְטַעַם מֵאֵילָן

החיים ולהמשיך על עצמם "ברכת החיים", ואז זה
 עקר הנסיון לאדם, וזה נקרא — צהרים, שבוערת
 עליו השמש, ומתחיל להתקדר מתשוקתו העצומה,
 ומרגיש כבודות גדולה עד מאד, ובפרטיות
 שהתאוות והמדות הרעות שאחז בהן עד עכשו,
 מתחילות לחזר אליו, ולבער בו, ואז צריכים
 התחזקות גדולה מאד מאד בלי שעור וערך ומספר
 — לחזק עצמו בכל פעם בעבודתו יתברך ולבלי
 לפל משום דבר שבעולם, ומכל שכן כשנכשל
 במה שנכשל, רחמנא לצלן — בעברות חמורות,
 אסור לו להתיאש כלל, מאחר שהתחיל כבר לחזר
 בתשובה אמתית, והרגיש כבר "ברכת החיים",
 והאיר לו אורו יתברך, אז איך בא וירד ונפל
 ונכשל עכשו בבור כזה, שהוא בחינת ערבית —
 לילה? ! עם כל זאת אסור לו לפל בדעתו כלל, וזה
 כלל שלש התפללות שבכל יום: שחרית — כנגד
 תחלת עבודתו, שאז מאירים לו המחין, מנחה —
 כנגד צהרים, שאז מתחיל לבער בו היצר הרע
 מחדש, ונכשל במה שנכשל, ובוער בו היצר הרע
 כמו השמש במש, ומזה בא שנתשך לו הכל,
 ונדמה לו פאלו אבד מנוס ותקוה ממנו, שזה נגד
 מעריב — שחשך לו ולא אור בעדו, ומרגיש את

עֲצָמוּ נָפוּל וְיָרוּד לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שְׁתִּזְכֹּר זֹאת
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, אֲשֶׁר כָּמוֹ שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לְאָדָם
שִׁחְרִית, מְנַחָה וְעַרְבִית, שֶׁהֵם בְּקָר, צְהָרִים וְלַיְלָה,
כָּמוֹ-כֵּן הוּא בְּחַיֵּי הָאָדָם, בְּעִבּוּדָתוֹ וּבַחֲזָרָתוֹ
בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁרוּצָה לְהִרְגִישׁ "בְּרַפְת
הַחַיִּים", צָרִיךְ שֶׁיֵּדַע כִּי בְּתַחֲלָה מֵאִיר לוֹ, וְאַחֲר־כֵּן
חֹזְרוֹת וּבּוֹעֲרוֹת בּוֹ כָּל הַתְּאַוּוֹת וְהַמְדוּת הַרְעוֹת,
שֶׁהֵן בְּחִינַת צְהָרִים — תִּקְרָף חֲמִימוֹת הַשֶּׁמֶשׁ,
וְאַחֲר־כֵּן מִתְחִיל לְהַחֲשִׁיךְ לוֹ, שְׁזָה עַרְבִית, עִם כָּל
זֹאת אָסוּר לוֹ לִפְלֹ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִי,
רַק צָרִיךְ שֶׁיֵּדַע שֶׁכֵּן הוּא בְּכָל יוֹם וְיוֹם — קִדְּם
מֵאִיר לוֹ, וְאַחֲר־כֵּן נוֹפֵל מִהֶאֱרָה שֶׁהֵאֱרָה לוֹ,
וְאַחֲר־כֵּן נִחַשְׁךְ לוֹ לְגַמְרֵי; עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ
שֶׁתִּהְיֶה כָּל-כֵּן חֲזָק בְּדַעְתְּךָ, עַד שֶׁשׁוּם דָּבָר לֹא
יּוּכַל לְהַזִּיז אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, רַק תִּתְחִיל בְּכָל
פַּעַם מִחֲדָשׁ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְגִּיל
אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה
בְּאַמֶּת לְ"בְּרַפְת הַחַיִּים", וְתִכְלֹל בְּחַיֵּי הַחַיִּים, וְאֶרְךָ
יָמִים תִּרְגִּישׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, עַל-יְדֵי עֲרִבוֹת יְדִידוֹת,
זֵיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיֵּאִיר בְּךָ.

ד.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַקֵּר "בְּרֵכַת
הַחַיִּים" בְּזֶה הָעוֹלָם — שְׂיִהְיֶה מְבָרָךְ בְּכָל דְּרָכָיו
וּבְכָל מַעֲשָׂיו, זֶהוּ רַק עַל-יְדֵי שְׂיִמְשִׁיךְ בְּעֲצָמוֹ
אֲמַתֵּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרָךְ, וְשִׁזְכָּה לְזִכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרָךְ
תָּמִיד, וְלֹא יִפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי בְּדַרְךְ
כָּלֵל, מִי שְׂאִין לוֹ אֲמוּנָה, וְהוּא מְלֵא סִפְקוֹת בּוֹ
יִתְבָּרָךְ, עַל-יְדֵי-זֶה חֲיִיו הֵם מְקַלְלִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ
הַרְבִּים, וְהוּא נִרְדָּף מֵעֲצָמוֹ, וְהוּא מְלֵא פְחָדִים,
וּמִפְחַד מְכָל בְּרִיָּה, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מַה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ',
וְהוּא תָּמִיד מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכוּ', וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְזִכּוֹת לְ"בְּרֵכַת הַחַיִּים" — שְׂיִהְיוּ חֲיִיךְ
מְבָרְכִים, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרָךְ,
וְתָמִיד תִּצְיֵר לְפָנָי עֵינֶיךָ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרָךְ עוֹמֵד
עַל יָדְךָ, וְשׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, וּמְסַתְּפֵל עֲלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּרְגִּישׁ אֶת עֲצָמְךָ בֶּן חוֹרִין לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ
שׁוּם עַל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְיִהְיוּ חֲיִיךְ מְבָרְכִים,
וְתִהְיֶה רְגִיל לְבָרֶךְ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְתָמִיד תִּהְיֶה
בְּשִׂמְחָה וּבְהִרְחַבַת הַדַּעַת, וְתִירֵשׁ עוֹלָמְךָ בְּחֲיִיךָ.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר
 "בְּרַכַּת הַחַיִּים" הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי כְּשֶׁאָדָם
 מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 עַל-יְדֵי-זֶה מְמַשֵּׁיךְ עַל עַצְמוֹ חַיִּים מְחֵי הַחַיִּים, כִּי
 הַתּוֹרָה הִיא חַיִּינוּ וְאֶרֶךְ יָמֵינוּ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְלַמַּד
 תּוֹרָה, מְרַבֶּה חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (אָבוֹת ב): מְרַבֶּה תּוֹרָה מְרַבֶּה חַיִּים, וְאֶפְלוּ מִי
 שֶׁחָטָא וְנִכְשָׁל כְּבָר בַּמָּה שֶׁנִּכְשָׁל, וְעָבַר, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, עַל מַה שֶׁעָבַר, כְּשֶׁרַק יִדְבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּלִמּוּד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ
 "בְּרַכַּת הַחַיִּים", כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִתְּרִי"ג מִצְוֹת,
 רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשֵׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, כְּנֶגֶד רַמ"ח
 אֵיבָרָיו שֶׁל הָאָדָם וְשֵׁס"ה גִּידָיו שֶׁל הָאָדָם,
 וְכִשְׁאָדָם חוֹטָא בְּאִיזָה חֲטָא, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא
 מְחַשֵּׁיךְ אֶת הָאֵיבָר אוֹ אֶת הַגִּיד שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אוֹתָהּ
 הַמִּצְוָה שֶׁעָבַר עָלֶיהָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹבֵר עַל כָּל
 הַתּוֹרָה כְּלָה, שָׂאז נִחְשָׁךְ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹר, וְהוּא
 נִחְשָׁב כְּמֵת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרַכּוֹת
 יח:): רְשָׁעִים אֶפְלוּ בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים, כִּי אֵין
 לָהֶם שׁוּם חַיּוֹת כָּלָל, כִּי הֵם נֶעְתָּקִים וְנִכְרְתִים

לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא חַי הַחַיִּים, וְעַל-כֵּן רָעִים
וּמְרִים לָהֶם חַיֵּיהֶם עַד מָאד, וּכְשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת
עֲצָמוֹ לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה
מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְמַיֵּד
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִמְשְׁכוּ עָלֵיךָ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְכֹל שֶׁהָאָדָם נִכְלָל יוֹתֵר בַּתּוֹרָה,
כְּמוֹ-כֵן הוּא נִכְלָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִמְּשִׁיךְ עַל
עֲצָמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, וְלָכֵן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן,
וְאִפְלוּ שְׁחָטְאָתָּ כְּכֹר בְּמָה שְׁחָטְאָתָּ, וּפְגַמְתָּ בְּמָה
שְׁפַגְמְתָּ וְכוּ' וְכוּ', רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, שְׂאֵז תִּמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים,
וְלֹא תִצְטָרֵךְ שׁוֹם קָרְבָן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (מְנַחוֹת קי.): כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֵינוֹ
צָרִיךְ — לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאָת וְלֹא מְנַחָה וְלֹא
אָשָׁם, עַיִן שָׁם; כִּי הַתּוֹרָה בְּמִקּוֹם קָרְבָן, וְעַל-כֵּן מִי
שְׁלוּמֵד תּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ לְהִתְיָרָא מִשׁוֹם
דְּבָר, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו,
וְלֹא עוֹד אֶלָּא כְּאִלוֹ לֹא חֲטָא כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירוּשְׁלָמִי, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק ד',

הִלְכָה ח' : כִּיּוֹן שֶׁקִּבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעֲלָה
אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ לֹא חֲטַאתֶם מִימֵיכֶם; וְלִכֵּן
תַּעֲשֶׂה, אֲהוּבִי, בְּנִי, כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְלַמֵּד
תּוֹרָה, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר "בְּרַפַּת הַחַיִּים".

ו.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזָה
הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם,
כִּי אִם עַל-יַדֵּי שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֲמַתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ, הֵינּוּ שְׁבֻכָּל דָּבָר וְדָבָר וּבְכָל
מְקָרָה וּמְקָרָה שְׁקוֹרָה עִמוֹ, יְבָרַח אֱלֹהֵי יְתַבְּרֶךְ,
וַיִּדַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יְתַבְּרֶךְ כָּלֵל,
וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שָׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁר
הוּא יְתַבְּרֶךְ חַי הַחַיִּים, וּכְשֶׁאָדָם בּוֹרַח רַק אֱלֹהֵי
יְתַבְּרֶךְ, וְשׁוֹטֵחַ אֶת כַּפָּיו לְפָנָיו יְתַבְּרֶךְ בַּתְּפִלָּה
וּבְבִקְשָׁה, וְכָל מָה שֶׁהוּא צָרִיף הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ
יְתַבְּרֶךְ, וּמִתְפַּלֵּל רַק אֱלֹהֵי יְתַבְּרֶךְ, זֶה הוּא עֵקֶר
"בְּרַפַּת הַחַיִּים", וְאִז חֲזִיו בְּרוּכִים וּמְבָרְכִים, מָה
שֶׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם עוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יְתַבְּרֶךְ,
וְתַכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מְקָרָה לֹא טוֹב,

תולה את זה בסבה של טבע ומקרה או מזל וכו', על-ידי-זה הוא נעקר מחי החיים, וחזיו מרים ומרורים כלענה, וטועם את מרירות החיים, ומאד מאד מר לו, והולך נע ונד; על-פן איעצה, אהובי, בני היקר, למה לך למרר את חייך כל-כך, ולמה לך להתבלבל מכל דבר שעובר עליך?! ראה להרגיל את עצמך לברח רק אליו יתברך, ותהיה רגיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו — בתמימות ובפשיטות גמורה, בשפת האם שלך, כפי שאתה רגיל בה, ואף שבתחלה ידמה לך שאין מי ששומע אותך, וכאלו לא צריכים אותך לגמרי, אל תאמר כן, אהובי, בני, כי תדע שהוא יתברך מלא כל הארץ כבודו, והוא ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ושומע תפלת כל פה, ועל-ידי-זה שתהיה רגיל לדבר רק עמו יתברך, ולספר רק לפניו יתברך את כל לבך השבור, וכל מה שעובר עליך, בזה בעצמו תמשיך עליך "ברפת החיים", וסוף כל סוף — אם תהיה עקשן גדול בדבר זה, ותתמיד בזה מדי יום ביומו, אז תראה נוראות נפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ואף שאני יודע שהעבודה הקדושה הזו תהיה לך קשה מאד מאד, כי בדרך

כָּלֵל נוֹפֵל הָאָדָם בַּחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְנִדְמָה לוֹ, שְׂאִין
צְרִיכִים אוֹתוֹ, עִם כָּל זֹאת כִּשְׁהוּא עֶקֶשׁן גָּדוֹל, אֲזִי
מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ "בְּרֵכַת הַחַיִּים".

.ז.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל
מֵינֵי אִפְנִים בְּעוֹלָם, וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר מִכָּל מֵה
שְׁקוּרָה עִמָּךְ, רַק תָּמִיד רְאֵה לְהַכְנִיס בְּךָ יְדִיעַת
אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִדַּע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמֵלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב כָּל
עֲלָמִין, וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְלִית אֲתֵר דְּפָנוּי מְנִיָּה,
וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְאִין אָדָם נוֹגַע בְּמֵה
שְׂמוּכָן לְחִבְרוֹ, אֲפֵלוֹ כְּמֵלֵא נִימָה (יוֹמָא לַח:), וְאִין
אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מְלֵמְטָה, אֲלָא אִם כֵּן מִכְרִיזִים
עָלָיו מְלֵמְעָלָה (חֲלִין ז:), וְאֲפֵלוֹ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן
שְׂמִיָּא מְנוּ לִיָּה, הִינוּ מִי שְׂמֵמְנָה עַל הַבְּיוּבִים, עַל
הַבּוֹרוֹת וְעַל הַזְּבָלִים, גַּם זֶה מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ (בְּרֵכּוֹת
נח.), וְאִין שׁוּם דְּבָר נַעֲשֶׂה בְּזֵה הָעוֹלָם מֵעֲצָמוֹ,
בְּכָל דְּבָר יֵשׁ חֲשַׁבּוֹן נוֹרָא מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן
כִּשְׂתַּכְנִים בְּעֲצָמְךָ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אִף פַּעַם לֹא תִשָּׁבֵר
מִכָּל מֵה שְׂעוּבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת —

מִמֶּךָ בְּעֶצְמְךָ, מִבֵּיתְךָ וּמִלְדֻדְךָ, מִשְׁכַּנְיָךָ וּמִהֶאֱנָשִׁים
הַקְּרוֹבִים אֵלֶיךָ וְהָרְחוֹקִים מִמֶּךָ וְכוּ', מִכָּלֵם תְּבָרַח
רַק אֵלֶיךָ יִתְבָּרֵךְ, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֶצְמְךָ הַשְּׂגָחַתוֹ
הַפְּרִטִי פְּרִטִית, וְזֶה נִקְרָא "בְּרַכַּת הַחַיִּים", וְעַל-יְדֵי-
זֶה תִּהְיֶה מְבָרֵךְ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְתַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם
בְּשָׁלוֹם; מֵה שְׂאִין בֶּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! אִם לֹא
תִקְבַּל יְדִיעוֹת אֱלוֹהֵי, אָז יִהְיוּ לְךָ הַחַיִּים מְרוֹרִים
כְּלַעֲנָה, וְתִרְגִּישׁ כָּל מֵינֵי מְרִירוֹת בְּחַיֶּיךָ, כִּי רַק הוּא
יִתְבָּרֵךְ נִקְרָא חַי הַחַיִּים, וְרַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ יֵשׁ חַיִּים,
וְעַל-כֵּן מִי שְׁבוֹרַח אֵלֶיךָ יִתְבָּרֵךְ, הוּא מִרְגִּישׁ אֶת
"בְּרַכַּת הַחַיִּים", וּמִי שְׁעוֹקֵר אֶת עֶצְמוֹ מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְקַלֵּל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן; וְעַל-כֵּן רְאֵה
לְצִיַּת לִי, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, וְתִהְיֶה רָגִיל לְבוֹרַח רַק
אֵלֶיךָ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תִּמְשִׁיךְ עַל עֶצְמְךָ "בְּרַכַּת
הַחַיִּים", וְתִכְלִל בְּחַי הַחַיִּים, וְתִחְיֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה
כְּדִגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא מִמָּשׁ, וְאִם תִּצְיַת לִי בְּזֶה, לֹא
תִתְחַרֵּט — לֹא בְּזֶה וְלֹא בַּבָּא.

ח.

רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַרְגִיל אֶת עֶצְמְךָ
בְּמִדַּת הַסְּבִלְנוֹת, וְתְבָרַח מִכָּל מֵינֵי כַּעַס וְקַפִּידוֹת,

אֲשֶׁר מִי שֶׁהוּא פֶּעֶסֶן, וְתָמִיד מִקְפִּיד עַל כָּל דְּבָר,
 חָיָו אֵינָם חַיִּים כָּלֵל, וְהוּא תָּמִיד רַחֲמָן וְעֶצְבָּנִי,
 וְאֵף שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ, שֵׁשׁ לָךְ סְבוּת לְהִיּוֹת בְּכַעַס,
 בְּרִצְיָתָהּ וּבְרִתִּיחַת הַדְּמִים עַל זַלְתָּךְ, שְׂמַצֵּעַר אוֹתָךְ
 כָּל-כָּף, וּמְבַטֵּל אוֹתָךְ מֵעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת
 עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי זֶה עֶקֶר רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ — שֶׁהָאָדָם
 יִהְיֶה פָּנָיו מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה
 שְׂבַעֲוֹלָם, רַק יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ דִּיקָא יִמְשִׁיךְ
 עַל עֲצָמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, וְזֶה עֶקֶר "בְּרִפְת
 הַחַיִּים" — שֶׁהָאָדָם נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנַעֲשֶׂה
 מְבָרָךְ; עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִיּוֹת סְבָלָן,
 וְתִהְיֶה שִׁיף עֵיל שִׁיף וְגָרִים בְּאוֹרֵייתָא תְּדִירָא,
 (כְּפוּף נִכְנָס, כְּפוּף יוֹצֵא, וְגוֹרֵם בַּתּוֹרָה בַּתְּדִירוֹת),
 וְתָמִיד תְּבַרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ
 וְאֶרֶךְ יָמֵינוּ, וְכִכֵּל שְׂתַלְמֵד יוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, תִּמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ יוֹתֵר חַיִּים, וְכֵן רְאֵה
 לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רְגִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאִזּוּ תִּרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיִּיךָ, כִּי
 בְּלֹא זֶה הַחַיִּים אֵינָם שְׂוִים כָּלֵל, מְרַב מְרִירוֹת
 וְהִרְפָּתָקָאוֹת שְׂעוּבָרִים עַל כָּל בְּרִיָּה בְּזֵה הָעוֹלָם;
 וְכֵן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם

בריה שבעולם, אשר זה רק עוקר את האדם ממנו
 יתברך, אתה ראה לפנות רק אליו יתברך, ותכניס
 עין עיונה רק בתורה הקדושה, ואז תרגיש את
 "ברכת החיים".

ט.

אהובי, בני היקר, אף שאני יודע שאתה עכשו
 מאוד עצבני ומדכא ביסורים, ומלא רציחה וכעס
 מכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות,
 ומצערים אותך ומעיקים לך בכל מיני אפנים
 שבעולם, עם כל זאת ראה לצית לי, ותהיה מאריך
 אף על כל דבר, ושחק, שחק! אהובי, בני, על כל
 מה שעובר עליך, ותמשיך בעצמך את אלופו של
 עולם, ותדע שבכל תנועה ותנועה שם אלופו של
 עולם, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל
 משגח בהשגחה פרטית ממנו יתברך, ואין למי
 לפנות בזה העולם, רק אליו יתברך, בידיעות אלו
 — אם תכניסם בעצמך, אז דיקא תרגיש את
 "ברכת החיים", כי אחרת החיים ממרמרים עד
 מאד, והאדם נכנס לדכאון ולעצבון פנימי; אם
 תצית לי, אהובי, בני, בכל זה, אז תהפך את כל

מט

בְּרַפֵּת הַחַיִּים

מִחַ מִחֲשִׁבְתְּךָ וְהִסְתַּכְּלוּתְךָ מִהָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם
הַבָּא, וְתִרְגְּשׁ חַיִּים נְעִימִים בְּזֶה וּבָבֵא לְנִצְחַת.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

וְדַע, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְעֵבֹר בְּזֶה
הָעוֹלָם עַל גֶּשֶׁר צַר מְאֹד,
וְהַפֶּלֶל וְהַעֲקָר — שְׁלֹא יִתְפַּחַד
בְּלָל.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מח)